

Teză de abilitare

Rezumat

Performative Approaches to Literary Discourse: from Intersemiotic Translations to Posthumanism

Profesor univ. dr. Felix-Narcis NICOLAU

Universitatea Tehnică de Construcții din București

Departamentul de Limbi Străine și Comunicare

Teza de abilitare intitulată "Performative Approaches to Literary Discourse: from Intersemiotic Translations to Posthumanism" („Abordări performative ale discursului literar: de la traducerea intersemiotică la postumanism”) reprezintă un sinopsis al parcursului meu academic cu începere de la susținerea tezei de doctorat în literatură comparată (2004). Doctoratul a necesitat cinci ani de documentare și redactare (1999-2004), cu parcurgerea unei bibliografii comparatiste și interdisciplinare extinse. Teza a fost publicată în două ediții: în 2003 (*Eroismul eminescian*, Editura Perpessicius) și 2010 (*Codul lui Eminescu*, Editura Victor). Cercetarea mea a urmărit trasarea unor direcții de interpretare interdisciplinare, depășind frontierele dintre literatură, filosofie, arte, antropologie și teologie și urmărind reconsiderarea poemelor și teatrului eminesciene în cadrul cuprinzător al romantismului european și american.

Pornind de la teza de doctorat, cariera mea s-a dezvoltat în mai multe direcții, prima dintre ele fiind consolidarea cercetării comparatiste, concretizată în anul 2006 cu publicarea cărții *Homo imprudens* la Editura Muzeului Literaturii Române.

În paralel cu abordările interdisciplinare, m-au preocupat constant aprofundările specializate în domeniul esteticii și al hermeneuticii literare. Aceste cercetări s-au concretizat în două cărți: *Anticanonice* (Editura Tritonic, 2009) și *Comunicare și creativitate. Interpretarea textului contemporan* (Editura ProUniversitaria, 2014). Demersul științific care a stat la baza celor două volume a avut ca țintă noile modalități de construcție a canonului literar în condițiile relaxării axiologice și democratizării criteriilor de selecție în vederea constituirii canonului.

Noile experimente literare au constituit obiectul analizei întreprinse în *Comunicare și creativitate. Interpretarea textului contemporan*. La acel moment, paradigma *post* era înlocuită vertiginos de paradigma *trans*. În paradigma *trans* comunicarea joacă un rol tot mai important, prezentându-se ca un concept poliedral (Emilia Parpală, 2009). Noile modalități taxonomice se întemeiază pe criterii axiologice hibridizate. Literatura intră în fluxul comunicării dintre participanții la actul lecturii. Mesajul vizează acum constant feed-back-ul, într-o reprezentare circulară, ca și cum am evolua în domeniul „relațiilor publice generalizate” (Bernard Miège, 2000). Diseminarea rezultatelor acestei cercetări a fost făcută la numeroase conferințe, dar și în

reviste culturale de prestigiu: *Familia*, *Luceafărul*, *Literatorul*, *Steaua*, *Observator cultural* și multe altele.

Epuizarea paradigmei postmoderniste și experimentele ultimelor două decenii în direcția literaturii digitale m-au stimulat să cercetez noile arce stilistice care au derivat din postmodernism sau care l-au contrazis. În *Estetica inumană. De la postmodernism la Facebook* (Editura Tracus Arte, 2013) am analizat direcții culturale precum performatismul, post-postmodernismul, postmortemismul, noua sinceritate, nenuismul și altele. De asemenea, am aprofundat modalitățile de construcție extinsă a canonului prin includerea genurilor „minore”: thriller, science-fiction, fantasy etc. Un studiu aparte a fost dedicat manifestelor literare nouăzeciste și (post)douămiiste (delirionismul, himerismul, fracturismul, utilitarismul și boierismul). Analiza paratextului în cărțile generației 2000 mi-a sugerat conexiunea cu teoriile din domeniile comunicării și receptării. Volumul include și cercetări legate de literatura în mediul virtual, de blogosferă și de hiperliteratură.

În 2014, am publicat cartea *Cultural Communication. Approaches to Modernity and Postmodernity* în care am urmărit asemănările și deosebirile dintre modernismul și postmodernismul britanic. Pe lângă operele scriitorilor analizați (D. H. Lawrence, Virginia Woolf, Samuel Beckett, Malcolm Bradbury, David Lodge, Harold Pinter și alții), am introdus și componente ale studiilor culturale referitoare la aceste două perioade.

Interdisciplinaritatea presupune și o interactivitate sporită. În vederea stabilirii rolului tot mai important jucat de teoriile comunicării în arealul literar și cultural, în 2014 am publicat *Take the Floor* (Editura Tritonic). În această carte am analizat diversele tipuri de comunicare, misiunea și scopul comunicării, comunicarea virtuală și cea interpersonală.

Pentru a înțelege în profunzime întrepătrunderea dintre științele umaniste, în vederea conturării unei estetici complexe și în concordanță cu noile medii de comunicare, am întreprins cercetări în domeniul traductologiei și al semioticii. Rezultatul acestora a fost *Morpheus: from Words to Images. Intersemiotic Translations* (Editura Tritonic, 2016). Pornind de la conceptul de *ekphrasis*, am studiat transferul de semne între sisteme eterogene, echivalențele incongruente, textul-imagine, traducerea colaborativă și transnațională, traducerile pictoriale, intersemioza poeziei concrete, poezia video și sonoră, culturile și muzica programatică. Continuarea acestei cercetări a fost inclusă în cartea de specialitate în colaborare *Language in the Digital Era. Challenges and Perspectives* (De Gruyter Academic Publishing, 2016).

Pe lângă cercetarea individuală, am editat și comentat volumul *111 cele mai frumoase poezii Nichita* (Editura Nemira, 2013).

În spațiul academic am luat parte ca expert pe durată limitată la proiectul „DIPLOMACY” – program masteral în Diplomatie Culturală, Contract POSDRU156/1.2/G/138721. În urma cursurilor susținute în acest proiect am publicat un curs de *Lobism cultural* (Editura Mirador, 2017).

Planurile de evoluție și dezvoltare a carierei mele profesionale urmăresc două direcții: 1. pe linia literaturilor engleză și americană moderne și contemporane, 2. pe linia studiilor inter- și multidisciplinare. Între proiectele mele de viitor se regăsește și o cercetare pe tema influențelor postumaniste în romane engleze și americane din secolele XX și XXI (autori: Ken Kesey, Chuck

Palahniuk, Don DeLillo, Julian Barnes, Ian McEwan și alții). Totodată, lucrez la un volum de interpretare a producției poetice a unor autori americani și canadieni contemporani (Ange Mlinko, David Baker, Seymour Mayne, Jerome Rothenberg, Ilya Kaminsky, Martin Woodside și Katie Farris) prin prisma teoriei discursului, a teoriilor comunicării, a studiilor culturale și a ecocriticismului.

Un alt proiect este legat de teoriile receptării în joncțiune cu teoria performance-ului, ceea ce presupune analiza literaturii virtuale și a *intermedialității*, cele care asigură configurarea actului estetic la intersecția dintre mai multe medii artistice și dintre diverși actanți comunicaționali.

Intenționez ca rezultatele acestor cercetări să le diseminez la conferințele internaționale la care voi participa și pe care le voi organiza. Prima dintre ele va avea loc la Madrid în luna mai, 2017, la Universitatea Complutense, dar voi continua activitatea de diseminare și la Universitatea din Lund, Suedia, unde voi preda pentru următorii trei ani. De asemenea, sper să am șansa să colaborez cu viitorii doctoranzi la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, în efortul de a aprofunda aria de cercetare inter- și transdisciplinară în domeniile studiilor literare, studiilor culturale, teoriei discursului, teoriei actelor performative și a postumanismului.

Prof.univ.dr. Felix-Narcis Nicolau

